

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Name the last descendant of Hillel who served as Nasi.
When did he live?
2. Describe the circumstances that led to the creation of the *Piutim* that are recited today in the synagogue service.
3. Name three *Roshei Yeshiva* in *Eretz Yisrael* who served during the period of the Gaonim.
4. Where did *ben Asher* live and what was his legacy?
5. Describe life in *Eretz Yisrael* during the Crusader period.

This and much more will be addressed in the fourth lecture of this series:

"A Life of Sacrifice: The Communities in Eretz Yisrael from the time of the Destruction of the Bais HaMikdash up until the Conquest of the Crusaders".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the lecture and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book were designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it, as well, as a handy reference guide and for quick review.

**This lecture is dedicated to the honor and merit of
Dr. and Mrs. Paul and Meri Zidel and their children.**

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series XX Lecture #4

A LIFE OF SACRIFICE:
THE COMMUNITIES IN ERETZ YISRAEL FROM THE TIME OF THE DESTRUCTION
OF THE BAIS HAMIKDASH UP UNTIL THE DEFEAT OF THE CRUSADERS

I. A Desolate and Destroyed Land

A. We traversed some miles of desolate country whose soil is rich enough but is given wholly to weeds - a silent, mournful expanse ... A desolation is here that not even imagination can grace with pomp of life and action. We reached Tabor safely . . . We never saw a human being on the whole route. We pressed on toward the goal of our crusade, renowned Jerusalem. The further we went the hotter the sun got and the more rocky and bare, repulsive and dreary the landscape became . . . Jerusalem is mournful, dreary and lifeless. I would not desire to live here. It is a hopeless, dreary, heartbroken land . . . There was hardly a tree or shrub any where. Even the olive and the cactus, those fast friends of worthless soil, had almost deserted the country. No landscape exists that is more tiresome to the eye than that which bounds the approaches to Jerusalem. . . . Palestine sits in sackcloth and ashes. Over it broods the spell of a curse that has withered its field and fettered its energies . . . Of all the lands there are for dismal scenery, I think Palestine must be the prince. The hills are barren, they are dull of color, they are unpicturesque in shape. The valleys are unsightly, deserts fringed with a feeble vegetation that has an expression about of it of being sorrowful and despondent. . . . Every outline is harsh, every feature is distinct, there is perspective - distance works no enchantment here. It is a hopeless, dreary, heart-broken land. . . . Palestine is desolate and unlovely. And why should it be otherwise? Can the curse of the D-city beautify a land? Palestine is no more of this work-day world. It is sacred to poetry and tradition - it is dream-land. **Mark Twain, "The Innocents Abroad or the New Pilgrims Progress" [Describing his trip to Palestine in 1867]**

B.

נַחֵם ד' אֱ-לֹהֵינוּ אֶת אַבְלֵי צִיּוֹן וְאֶת אַבְלֵי יְרוּשָׁלַיִם וְאֶת הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהַחֲרָבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשׁוֹמְמָה.
הָאֲבֵלָה מִבְּלֵי בְנֵיהָ וְהַחֲרָבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ. וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ. וְהַשׁוֹמְמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב. וְהִיא יוֹשֶׁבֶת
וְרֹאשָׁה חֲפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שְׁלֹא יֵלְדָה. וְיִבְלְעוּהָ לְגִיוֹנוֹת. וְיִירְשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים. תְּפִלַּת תְּשׁוּעָה בֵּאב

Console Hashem, our G-d, the mourners of Zion and the mourners of Jerusalem and that mourning, ruined, humiliated, and desolate city. It is mourning for the loss of her children and it is ruined, for its dwelling places are in a state of ruin. It is humiliated for it has lost its glory and it is desolate without any to occupy it. It is sitting with its head wrapped [out of shame] like a barren woman who has not born children. It has been swallowed up by the legions and it has been inherited by those that serve idols. **The "Nachem" prayer that is said on Tisha B'Av**

C.

הַרְוֵא עַרְי יְהוּדָה בַּחֲרֹבְנָן אֹמְרִי: עַרְי קִדְשֶׁךָ הָיוּ מְדַבֵּר, וְקוֹרֵעַ . . . הַרְוֵא עַרְי יְרוּשָׁלַיִם בַּחֲרֹבְנָהּ, אֹמְרִי:
צִיּוֹן הִיטָה מְדַבֵּר שְׁמֵמָה. . . . וְקוֹרֵעַ. שׁוֹלְחַן עָרוֹךְ אֹרַח חַיִּים סִימֵן תְּקַסָּא: א-ב

One who sees the cities of Yehudah in their ruined state should say, “Your holy cities are [now] a wilderness,” and then tear their clothing (Isaiah 64:9) One who sees Jerusalem in its ruined state should say, “Zion has become a desolate wilderness,” (ibid.) and tear their clothing. **Shulchan Aruch Orach Chaim 561:1-2**

II. The Byzantine Empire and the War Against the Jews

A. Since the more exalted the office to which he has been raised, the more Gamaliel has presumed to disobey our commands with impunity, may Your Excellence in your power know that our clemency has issued certain commands to illustrious *magister officiorum*: to wit, that the badges of the Patriarch's honorable prefecture be stripped from him, likewise that he be reduced to that rank he held before he was granted prefecture; furthermore he may erect no more synagogues, and if any are abandoned, he must destroy those if they can be torn down without rioting, and no Jews shall have the right to judge Christians; and if any dispute arises between Jews and Christians, it is to be settled by the governors of the province. If the Patriarch or any other Jew attempts to befoul any Christian or freeman slave of any sect with the mark of a Jew (circumcision), let him and the Jew be subject to the penalty of laws. Also if any Jew keeps Christian slaves, the slaves are to be freed and placed in the custody of the church, according to the law of Constantine. **Theodosius II to Aurelian, Code of Theodosius 16, 8, 22; 10/2/415**

B. The leaders of the Jews, who are nominated in the assemblies of either part of Palestine or spend their time in other provinces, must pay up whatever funds they have collected under the pretense of pension money after the dissolution of the Patriarchate. In the future, under threat of punishment, their ordinary tribute from all their synagogues, which the Patriarchs at one time demanded under the name *aurum coronarium*, is to be collected by our Palatini. Whatever sum this amounts to, you are to confiscate after a diligent investigation; and those moneys which used to be given regularly to the Patriarchs from the western provinces are to be confiscated to our charity fund. **Theodosius II to John, Count of the Sacred Largesse, Code of Theodosius 16, 8, 21; 5/30/429**

C.

(1) ההיא עיזא כרכוז דהואי בי ריש גלותא, דעקור מלא צנא דתרבא מינה, רב אחאי אסר, רב שמואל בריה דרבי אבהו אכל מיניה, קרי אנפשיה: (משלי י"ח) מפרי פי איש תשבע בטנו. שלחו מתם: הלכתא כוותיה דשמואל בריה דרבי אבהו, והזהרו ברבינו אחאי, שמאיר עיני גולה הוא. חולין נט:

Once there was taken out of a Karkuz goat belonging to the Resh Galutha a basketful of fat. R. Ahai forbade it, but R. Shmuel the son of R. Abbahu ate of it, and applied to himself the verse: A man's stomach shall be filled with the fruit of his mouth. **They sent word from there (Eretz Yisrael)** saying: The law accords with R. Shmuel the son of R. Abbahu, nevertheless give heed to the opinion of R. Ahai for he enlightens the eyes of the exile. **Hullin 59b**

(2) ורובא דרבנן סבוראי שכיבו בשנים מועטות דהכי פרשו גאונים בספרי זכרוניהם בדברי הימים בשנת תתט"ו שכיב רבנא סמא בריה דרבנא יהודאי בסיון ואמרינן דדיינא דבבא הוה. ובחד בשבא דהוא ארבע באדר שנת תתי"ז שכיב רב אחאי בר רב הונא. ובניסן דשתא דא שכיב רב רחומי ואית דמחלפין רב רחומאי. ובשנת תתי"ז בכסליו שכיב רב שמואל בר [רב אבהו] (יהודה) דמן פומבדיתא. אגרת דרב שרירא גאון עמוד 97

Most of the Rabbanan Savorai died within a [relatively] short time. This [tradition] was explained [to us] by the Gaonim in their chronicles. In the year 504, in the month of Sivan, Rabbana Sama brei D'Rabana Yehudai died. They said that he was a judge at the gateway (an officially appointed judge). At the beginning of the week in the fourth of Adar in the year 506 **Rav Achai bar Rav Huna** died. In Nisan of that year, Rav Rachumi [others change the text to Rav Rachumai] died. In the year 506, in Kislev, **Rav Shmuel bar Rav Abahu of Pumbedeisa** died. **The Letter of Rav Sherira Gaon p. 97**

D.

(1) פיוטין אלו שנהגו העולם למימרינון חזי לנא לרבוותא שאמרו שלא נתקן אלא בשעת השמד בלחוד מפני שלא היו יכולין להזכיר דברי תורה, כי היו גוזרין האויבים על ישראל שלא לעסוק בתורה ועל כן היו חכמים שביניהם מתקנין להם בכלל התפילה להזכיר ולהזהיר לעמי הארץ הלכות חג בחג והלכות ימים טובים והלכות שבתות ודקדוקי המצות בדרך שבחות והודיות וחרוזות ופיוטים. ספר העתים לר"י ברצלוני

According to what we have seen [written from] our Rabbis, the Piutim that the world is accustomed to say, were only instituted at a time of Shmad (Novella 146 to the Justinian Code - 553 C.E.). Because they were unable to mention words of Torah due to the decree that the enemies imposed on the Jews to forbid the learning of Torah, the Sages amongst them instituted the Piutim as part of the prayers in order to mention and alert the common people regarding the laws of the Holidays and Shabbos and the minutiae in the form of praises and thanks and stanzas and poems. **Sefer Ha-Itim, Rabbi Yehudah of Barcelona**

(2) וכן אמר מר יהודאי ז"ל שגזרו שמד על בני ארץ ישראל שלא יקראו קריית שמע ולא יתפללו והיו מניחין אותן ליכנס שחרית בשבת לומר ולזמר מעמדות (פיוטים וקרובות) והיו אומרים בשחרית מעמד וקדוש ושמע בגניבה והיו עושים דברים הללו באונס ועכשיו שכילה הקב"ה מלכות אדום ובטל גזרותיה ובאו ישמעאלים והניחום לעסוק בתורה וקראו ק"ש ולהתפלל אסור לומר אלא דבר דבור במקומו כתיקון חכז"ל תורה במקומה ואסור והיתר (פיוטים) במקומו ותפילה במקומו. פרקי בן באבוי, בגנזי שכטר

Mar Yehudai of blessed memory said that they (Byzantium) decreed Shmad on the land of Israel (553 C.E.) that they should not recite Shema and they shouldn't pray. They did let them, however, enter [the synagogue] to sing "maamodos" (piutim and "krovos"). They would say a "maamad" and would slip in Kedusha and Shema. They did these things [only] under duress. Now that the Holy One blessed be He destroyed the kingdom of Edom and annulled his decrees and the Arabs came in and let them study Torah and read Shema and pray, it is forbidden to say anything except that which was originally instituted by our Sages of blessed memory: Torah in its place and [the poems that describe] that which is permitted and forbidden in its place, and prayer in its proper place. **Pirkei ben BaBoi, Ginzei Schecter**

E.

ומר זוטרא בר מר זוטרא ריש גלותא סליק ליה לארץ ישראל ועיילוהו לריש פירקא. סדר עולם זוטא

Mar Zutra the son of Mar Zutra Resh Galusa went up to the land of Israel (588 C.E.) and they elevated him to a position of Resh Pirka (Rosh Yeshiva). **Seder Olam Zuta**

III. Jerusalem and the Islamic Era

A.

(1) ואחרי עזבם למקום נשאר יותר מחמש [מאה] שנה לגלים מעון תנים ולא היה אחד מישראל יכול לבוא. והיו היהודים אשר במזרח באים אל מדינת מעזיה (טבריה) להתפלל שם. ואשר במערב היו באים אל מדינת עזה ואשר בארץ מנגב היו באים אל מדינת צוער. ובימי קרן זעירה פתח ד' לעמו שערי רחמיו ויביאם אל עיר קדשו וישבו בה ויבנו מקומות לתורה לקרא ולפתור ולהתפלל בכל עת ולהעמיד משמרות בלילה. דברי סהל בן מצליח בן דורו של רב סעדיה גאון, מובא בס' תקופת הגאונים עג

And after they forsook the place, [Jerusalem] remained a heap of rocks and an abode for snakes. No Jew was allowed to come there. Jews who lived in the easterly part of Eretz Yisrael would come [together] to Maziah (Tiberias) to pray. Those who lived in the westerly part of Eretz Yisrael would come [together] to Gaza to pray. Those who lived in the southerly part of Eretz Yisrael would come [together] to Tzoar to pray. In the days of the small horn (Ishmael - See Daniel 7:8) Hashem opened up the gates of compassion and brought [the Jews] back to His holy city where they settled and built buildings in which to read and interpret [the Torah], to regularly pray to Hashem and to establish watches at night. **Sahl ben Matzliach, a Karaite contemporary of R. Saadyah Gaon**

B.

כי ירושלים בזמן הזה מנוס לכל בורח ומנוחה לכל אבל ומרגוע לכל עני ודל. ובתוכה עבדי ד' המקבצים אליה אחד מעיר ושנים ממשפחה. ובתוכה נשים מקוננות וסופדות בלשון הקודש ובלשון פרס ובלשון ישמעאל. דברי סהל בן מצליח בן דורו של רב סעדיה גאון, מובא בס' תקופת הגאונים צא

For Jerusalem at this time [serves] as a [city of] refuge for every fugitive and a place of rest for every mourner, and a place of tranquility for every poor or destitute individual. In her midst are those who serve Hashem, people who have gathered together [from all over,] one representative of a city or two from a clan. In her midst are [also] women who wail and lament [the loss of the Temple]. They do so in the Holy tongue, as well as in Persian as well as Arabic. **Sahl ben Matzliach, a Karaite contemporary of R. Saadyah Gaon, Otzar HaGeonim p. 91**

C.

ובתריה מלך מר רב נטרוי כהנא בן מר רב אמונה ומן בגדד הוה ומן תותירא ברא וביומיה סליק רב אחא משבחא לארץ ישראל דמר רב נטרוי שמעיה הוה וכד אדברניהו נשיאה עליהו סליק להתם. אגרת דרב שרירא גאון 103

And after him Rav Natroi Kahana ben Mar Rav Emuna reigned (755-759). He was from Baghdad, from the outer bridge. In his days, Rav Acha of Shavcha went up to the land of Israel. This was because Rav Natroi had been a close student of his, and when the Resh Galusa appointed his [student over himself, the Master,] **he left and went up to the land of Israel.** **The Letter of Rav Sherira Gaon p. 103**

D.

. . . על הנבלים אשר בישראל המדברים זה לזה: אין עלינו לבוא לירושלם עד שיקבצנו כאשר השליכנו . . . ואלה הם דברי המכעיסים והאוילים. . . אשרי הגבר אשר יבטח ויעוז בעוז ולא יאמר: איך אלך לירושלם מפחד שודדים וגנבים ומאין לו מחיה בירושלים. עליכם, אחינו ישראל, לצאת

מכל המדינות . . . טרם היות הרעה ומהומת צרה בכל הארצות . . . והלא עמים לא מישראל באים מארבע קצוות אל ירושלם כל חודש ושנה ליראת אלקים. ומה לכם אחינו, כי אינכם עושים גם כדת עמי הארצות . . . ואתם אחינו ישראל שמעו אל ד' קומו ובאו אל ירושלם . . . ואם לא תבואו, כי אתם הומים ואצים אחר סחורותיכם, שלחו מכל עיר חמשה אנשים ומחייתם עמם למען נהיה לאגודה אחת להתחנן אל אלקינו תמיד על הרי ירושלם. קול קורא מא' מחכמי הקראים במאה העשירית

. . . Regarding the wretched of the Jewish people who speak amongst themselves and say: It is not incumbent upon us to go up to Jerusalem until [the time] He gathers us up [in the same manner] as He has cast us out . . . These are the words of those who anger [G-d] and are fools. . . . Fortunate is the person who trusts in G-d and who finds his strength in the Ultimate strength. He shouldn't say: How can I go to Jerusalem due to the fear of marauders and thieves. And from whence will I sustain myself in Jerusalem? It is incumbent upon you, my brothers of Israel, to go out of your countries . . . before the evil and confusion of tragedy befall you in your lands. . . . Behold non-Jewish nations come from the four corners of the world to Jerusalem every month and year because of their fear of G-d. . . . And you, our Jewish brethren, hearken unto G-d. Arise and come to Jerusalem. . . . And even if you yourselves don't come, for you lust and pursue your businesses, send from each city five people together with their support so that we should be as one group to continually plead to our G-d on the mountains of Jerusalem. **A Public Pronouncement from one of the Karaite Sages of the Tenth Century**

IV. The Gaonim of Eretz Yisrael

A.

יְקוּם פּוֹרֶקֶן מִן שְׁמַיָא חֲנָא וְחֶסֶדָא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אַרְיֵי וּמְזוּנֵי רְוִיחֵי וְסִיעֵתָא דְשְׁמַיָא וּבְרִיּוֹת גּוֹפָא וְנַהוּרָא מְעֻלְיָא. זְרַעָא חַיָּא וְקִימָא זְרַעָא דִּי לֹא יִפְסוּק וְדִי לֹא יִבְטוּל מִפְתַּגְמֵי אֹרִיתָא. לְמַרְנָן וְרַבְּנָן חִבּוּרְתָא קְדִישָׁתָא דִּי בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל וְדִי בְּבָבֶל . . . תּפִּלָּה לַיּוֹם הַשַּׁבָּת

May redemption arise from Heaven, [as well as] grace, kindness, compassion, long life, abundant sustenance, Heavenly assistance, physical health, superior vision, living and [spiritually] sustained descendants who will neither interrupt nor cease from their involvement in the words of Torah, for our masters and sages, the holy fellowships that are in **Eretz Yisrael** and in Bavel . . . **Prayer Service on Shabbos**

B.

(1) ר' יוסף הכהן גאון בן יוחי בן אהרן בר משה בן מאיר . . . ובזמן ר' אהרן זה חלקו בני צמח הנשיא וראש ישיבה והוא מ[בני] (?) [ר]בנן וצמח זה נהג גאונותו ל"א שנה ונדחו בניו ונהג אהרן בן משה בן מאיר הנזכר למעלה י"ז שנה ואחריו ר' יצחק [בנו] ב' שנים ונהג בן מאיר אחי ר' אהרן גאון הנזכר י"ד שנה ואחריו [אברהם] ב"ר אהרן ז' שנים ואחריו אהרן הכ[הן] . . . ואחריו יוסף הכהן בן עזרון ב' שנים [ואחריו] . . . [ר' יאשיהו בר' אברהם ב"ר אהרן?] ל' שנה ואחריו ר' שמואל [ב"ר יוסף הכהן?]. קטע מהגניזה מובא בספר במרכזים ובתפוצות בתקופת הגאונים - ר' שרגא אברמסון

Rav Yosef HaKohen Gaon, the son of the sister of **Rav Aharon bar Moshe ben Meir**, . . . At the time of this Rav Aharon, **the sons of Rav Tzemach HaNasi, the Rosh Yeshiva**, had a quarrel. He was [from the Rabbanan (?)]. This Tzemach was in the position of Gaon for thirty one years. His children were pushed out of the position and the aforementioned Aharon ben Moshe ben Meir was Rosh Yeshiva for seventeen years. After him Rav Yitzchok, his son was

Rosh Yeshiva for two years and then ben Meir the brother of the aforementioned Rav Aharon Gaon was Rosh Yeshiva for fourteen years. After him Avraham, the son of Rav Aharon, was Rosh Yeshiva for seven years and after him Aharon HaKohen . . . After him Yosef HaKohen ben Ezron for two years and after him . . . [Rav Yoshiah b. Rav Avraham b. Rav Aharon?] for thirty years. After him Rav Shmuel [b. Yosef HaKohen?]. **A fragment from the Cairo Geniza quoted in B'Merkazim U'Vtefutzos B'Tekufos HaGeonim - R. Shraga Avramson p. 33**

(2) אלה משפחות מבית דויד מצמח הנשיא וראש הישיבה בן יאשיהו בן שאול בן ענן בן דויד. רשימה של נשיאי הקראים מובא בספר במרכזים ובתפוצות בתקופת הגאונים - ר' שרגא אברמסון 27

These are families of the House of David [HaMelech] from **Tzemach HaNasi, the Rosh Yeshiva**, ben Yoshiahu ben Shaul ben Anan ben David. **A partial list of the Karaite leaders from the Cairo Geniza quoted in B'Merkazim U'Vtefutzos B'Tekufos HaGeonim - R. Shraga Avramson p. 27**

C.

והזכרתם שניתן נפשינו על ישראל זה היא וסתנו ווסת אבותינו . . . וחמישית מר' מוסיא שנהרג בעזרה תחת יד זרע ענן ומאבותינו ר' מאיר ור' משה שכמה פעמים ביקשו השונאים להרגן ועשה ש-די למען שמו. וששית ממנו אנחנו אשר עבר עלינו צרות רבות ורעות וחבישת בית האסורים ועיננו וכבל ומלקות עד לצאת הנפש הכיפורים (?) ראשונה ושנייה מתחת יד בני ענן השונאים ובאנו אליכם להיעזר בד' אלקינו ובכם ועשיתם חסד ושכרם מד'. מכתב מהרב אהרן בן מאיר הובא בספר במרכזים ובתפוצות בתקופת הגאונים - ר' שרגא אברמסון 26,28

You should keep in mind that we have sacrificed our lives for the Jewish people. This is our way and the way of our forefathers. . . . The fifth point is: We are descendants of Rav Musia who was killed in the [synagogue] courtyard by the descendants of Anan and we are also the descendants of our fathers **Rav Meir and Rav Moshe**. On many occasions the enemies desired to kill them, but Sha-dai acted [on their behalf] for the sake of His name. The sixth point is: We are part of the community upon which many terrible difficulties have passed including imprisonment, torture, chaining, and flogging almost to the point of death. . . . from the hands of the descendants of Anan, our enemies. We have come for help through Hashem, our G-d, and through you. Act with kindness and your reward will be from Hashem. **A letter from Rav Aharon ben Meir quoted in B'Merkazim U'Vtefutzos B'Tekufos HaGeonim - R. Shraga Avramson p. 26,28**

D.

(1) האמנם הגיעה העת להתגרש מעיר הקודש! . . . אם לא ייעזרו כת הרבנים מאצלכם אין להם תקומה ואין להם ישיבה. אגרת מהגאון ר' שלמה בן יהודה ר"י ירושלים לאחד מגדולי היהודים במצרים בשנת 1027

The time to be cast out of Jerusalem has truly come! . . . If you do not lend any help to the sect of Rabbanim, they will not survive. **A Letter from the Gaon Rabbi Shlomo ben Yehudah, Rosh Yeshiva of Yerushalayim, to One of the Outstanding Jews of Egypt in the Year 1027**

(2) "ומי יתן ותבא שאלתי ויבא איש ראוי והגון להושיבו במקומי, כמעשה ראשונים . . . ואשר הצאן לו יעמיד להם רועים כלבו לרעותם דעה והשכל. - אגרת מהגאון ר' שלמה בן יהודה ר"י ירושלים לרגלי מחלוקת שפרצה בקהלת פוסטאט. תקופת הגאונים וספרותה, ש. אסף עמוד ק

I wish that someone who is fit and worthy would come and I would put him in my place, as it occurred in the earlier generations . . . He who is the master of sheep (Israel) should establish shepherds for them that He deems worthy so that they can guide them with knowledge and understanding. **A letter sent by Rabbi Shlomo ben Yehudah as a response to a communal quarrel in Fustat quoted in Tekufas HaGeonim p. 100 - Rav Simcha Asaf**

(3) "אחינו! ראוי לנו להסיר הקנאה מבינותינו ולהסיר השנאה מנפשותינו . . . הלא אב אחד לכולנו הלא כל אחד בראנו . . . דיינו שנאת הגוים אויבינו המבקשים נפשותינו עד אשר נאכל איש בשר זרועו". אגרת מהגאון ר' שלמה בן יהודה ר"י ירושלים, תקופת הגאונים וספרותה, ש. אסף עמוד ק

Our brethren! It is incumbent upon us to remove jealousy from our midst and hatred from our souls . . . Behold, we have but one Father. Did He not create all of us! . . . It is sufficient for us [to have] the hatred of the Gentiles, our enemies, who desire to [destroy] our souls. Do we have to consume the flesh of our own arms! **A letter written by Rabbi Shlomo ben Yehudah, quoted in Tekufas HaGeonim p. 100 - Rav Simcha Asaf**

(4) במכתב אחר "כל תאותי וכל רצוני שלו' ישראל. גלוי לקל כי לו נשלח (כסף נדבה לישיבה) ע"י מחלוקת לא אקבלם" תקופת הגאונים ר' שלמה בן יהודה (1051-1025) ראש ישיבת א"י, תקופת הגאונים וספרותה, ש. אסף עמוד ק

My whole desire and wish is for peace amongst Jews. It is revealed to G-d that if money would be sent to the Yeshiva that would have been the product of [communal] strife, I would not take it. **A letter written by Rabbi Shlomo ben Yehudah, quoted in Tekufas HaGeonim p. 100 - Rav Simcha Asaf**

E.

כתב ששלחו אנשי רינוס לארץ ישראל בשנת תש"ך לפרט ושאלו לקהלות שבא"י על שמע ששמענו על ביאת המשיח ועל סירכא דליבא מה אתון בה? תשובה על ביאת משיח לא הייתם כדאי להשיב, וכי אינכם מאמינים לדברי חכמים וסימניהם ועדיין הסימנים לא באו, וסירכא שבשומן הלב נחננו סנהדרי גדולה ונחננו סנהדרי קטנה אוכלין אותה . . . וחתם הכתב ר' יעקב בר מרדכי [ר"י] מחסיא (תקנ"ח-תקע"ב) וכל דורו, וגם כתבו טוב היה לכם לשאול לנו בעומקי יבמות ועירובין ושלו' לשאולי טובתנו. תשובה מישיבת א"י לקהלת רינוס מובא בתקופת הגאונים - ש. אסף קע"ג

The community of the Rhine asked of the [Yeshiva of the] land of Israel, in the year 960, to reply about a report they had heard about the coming of the Moshiach and also about the status of a "sircha" to the heart. The response: Regarding the coming of Moshiach, you are not worthy of receiving an answer. Don't you believe in the words of the Sages and in the signs that they predicted? The signs have not materialized! Regarding a "sircha" to the heart, we who are the major Sanhedrin and the minor Sanhedrin (of the land of Israel), eat [an animal with such a "sircha"] . . . Rav Yaakov bar Mordechai, the Rosh Yeshiva of Sura (798-812) and all of his generation signed a letter [allowing a "sircha" to the heart]. They also wrote the Rhine community that it would be better had they written them questions regarding the profundities of the tractates Yevomos and Eirubin, [rather than these simple questions]. They ended with greetings of peace for those [like the Rhine community] who inquire of their welfare. **Responsa of the Yeshiva of Israel quoted in Tekufos HaGaonim, p. 173**

F.

. . . אחרי א[ש]ר שלחנוה חדלו אגרותיו כי נספח על חבורת ארץ [הצביל] ולא ידענו מה [היה לה נבקש] שיודיענו ההגיעה אליו למען נשקט אם לאו למען נשלחה את נסח התשובות עוד שניה. אגרת מרב האי גאון לקהלת קיראון בשנת ד' תשס"ו מובא בספר במרכזים ובתפוצות בתקופת הגאונים - ר' שרגא אברמסון 96-97

. . . After we have sent the [correspondence], they stopped sending us their letters. **For they have subordinated themselves to the group of scholars in the land of Israel** and we don't know what has become of our correspondence to them. Please inform us whether it reached them in order to set our minds at rest. If not, we will send them a copy of our original letter. . . . **A letter sent to the community of Kairouan in the year 1006 by Rav Hai Gaon, quoted in B'Merkazim U'Vtefutzos B'Tekufos HaGeonim - R. Shraga Avramson p. 97-98**

G.

חכמי ישראל ורבניהם ואבות בתי דיניהם אשר נהגו שררה בעם ד' צב-אות עד כבוד גדולת קדושת יקרת צפירת תפארת מרינו ורבינו אדוננו גאוננו אברהם ראש ישיבת גאון יעקב . . . רשימה לגאון ישראל הנמצא בגניזה מובא בספר במרכזים ובתפוצות בתקופת הגאונים - ר' שרגא אברמסון 32

[This is a list of] the scholars of Israel, their Rabbis, and heads of Rabbinical courts, who led the people of the L-rd of Hosts until the glory of the great, holy, prestigious, diadem of beauty of our master and rabbi, our lord, our Gaon Avraham, the Rosh Yeshiva of Gaon Yaakov . . . **A list of the Geonim in Israel which was found in the Cairo Geniza**

V. The Mesorah of Tiberias

A.

אנשי טבריה הצחים בלשון מכל העברים. ר' יונה ן' גנאח בספר הרקמה. עמ' ז.

The people of Tiberias speak the clearest Hebrew of the all the Jews. **Rabbi Yonah ibn Janach (990-1055) - Sefer HaRikmah**

B.

ראיתי ספרים שבדקום חכמי טבריה ונשבעו חמשה עשר מזקניהם, ששלש פעמים הסתכלו כל מלה וכל נקודה, וכל מלא וכל חסר. אבן עזרא שמות פרק כה פסוק לא

I have seen "seforim" which were checked by the scholars of Tiberias upon which fifteen of their elders swore that each word, "nekudah", and "molei" and "choser" had been thoroughly looked over three times. **Ibn Ezra, Shemos Chapter 25, Verse 31**

C.

ולפי שראיתי שיבוש גדול בכל הספרים שראיתי בדברים אלו, וכן בעלי המסורת שכותבין ומחברין להודיע הפתוחות והסתומות נחלקים בדברים אלו במחלוקת הספרים שסומכין עליהם, ראיתי לכתוב הנה כל פרשיות התורה הסתומות והפתוחות וצורת השירות כדי לתקן עליהם כל הספרים ולהגיה מהם, וספר שסמכנו עליו בדברים אלו הוא הספר הידוע במצרים שהוא כולל ארבעה ועשרים ספרים שהיה בירושלים מכמה שנים להגיה ממנו הספרים ועליו היו הכל סומכין לפי שהגיהו בן אשר ודקדק בו שנים הרבה והגיהו פעמים רבות כמו שהעתיקו ועליו סמכתי בספר התורה שכתבתי כהלכתו. רמב"ם הלכות תפילין ומזוזה וס"ת פרק ה

Because I have seen great errors in all of the "seforim" regarding these things, just as the "Baalei Mesoros" who write and compose works to inform us about "pesuchos" and "stumos" argue amongst themselves regarding these things, based upon the variant versions of the "seforim" upon which they rely on, I have seen to it to write out all of the "parshios" of the Torah, the "pesuchos" and "stumos" and the form of the songs. This is in order to fix all of the "seforim" and correct them. The "sefer" upon which we are relying regarding these things is the well known "sefer" in Egypt which includes all twenty four "seforim". This "sefer" used to be in Jerusalem for many years and was used as a model to correct all the other "seforim". Everyone relied upon it because **Ben Asher** had corrected this "sefer" and carefully read through it over a period of many years and corrected it many times over. It was this "sefer" that I relied upon, when I personally wrote a "sefer Torah" according to halachah. **Rambam Hilchos Tefilin U'Mezuzah V'Sefer Torah Chapter 8**

VI. Travelers and Pilgrims: Part One

A. . . . And in the building itself where the Temple stood which Solomon built, they say that the blood of Zacharias which was shed upon the stone pavement before the altar remains to this day (you would think that it was shed today) All around you can see the marks of the hobnails of the soldiers who killed him, as plainly as if they been pressed into wax. There are two statues of Hadrian, and not far from the statues there is a perforated stone, to which the Jews come every year and anoint it, bewail themselves with groans, rend their garments, and so depart. There also is the house of Hezekiah King of Judah. . . . Within, however, the wall of Sion, is seen the place that was David's palace. Of the seven synagogues which once were there, one alone remains; the rest are ploughed over and sown upon, as said Isaiah the prophet (Michah 3:12) **The Pilgrim from Bordeaux, 333 C.E.**

B.

(1) בדורות הללו מאחר שהותקן סדר העיבור ע"פ המנהג שנהוג בידינו הרי חזרה כל א"י להיות כבית הוועד שאין להם ספק בקדושת היום ואינן חייבין לשמור כ"א יום אחד בין בר"ה בין בשאר ימים טובים וכן נהגו לעשות בא"י כל הדורות שהיו לפנינו עד עתה חדשים מקרוב באו לשם מחכמי פרובינציאה והנהיגום לעשות שני ימים טובים על פי הלכות הרי"ף ז"ל וכן כתב ה"ר אפרים ז"ל כמו שכתבנו אנו ונמצא בשאלה למר רב נסים ז"ל מלפני רבינו האי גאון ז"ל למה אמר אדונינו כי בני ארץ ישראל תופסין ר"ה שני ימים הלא אנו רואים עד עתה שאין תופסין אלא יום אחד והשיב . . . ואשר אמרתם בעבור בני א"י ביו"ט של ר"ה כך אמרנו בדין הוא שיעשו כמנהג הראשונים ולא ישנו ממנהג אבותיהם נ"י אלו דברי הגאון ז"ל ומכל מקום אתה למד שלא היו נוהגין בכל ארץ ישראל לעשות אלא יום אחד בין בראש השנה בין בשאר ימים טובים. ספר מאור הקטן מהרב זרחיה הלוי

In these generations, since the calendar and the intercalated (*Ibbur*) years are already predetermined, according to the system which is currently in use, all of Eretz Yisrael, then, has the status of the *Bais HaVaad* (Sanhedrin), since they don't have any doubts regarding the sanctity of the day. Consequently, they [in Eretz Yisrael] are not required to keep more than one day, whether Rosh Hashana or any other holiday. This was the practice in Eretz Yisrael for countless previous generations until recently, when a group of scholars arrived there from Provence and directed them to keep two days [of Rosh Hashana], based upon the *Hilchos HaRif z"l*. The writings of Rabbainu Ephraim ז"ל, of blessed memory, also support my thesis. There exists a correspondence between Rabbainu Nissim ז"ל and Rabbainu Hai Gaon in which Rabbainu Nissim asks of Rav Hai, "Why did our master say that those who live in Eretz Yisrael hold two days of Rosh Hashana? Isn't it obvious that till this day they only hold one day? Rav Hai responded, ". . . Regarding that which you mentioned in conjunction with [the practice of]

those who live in Eretz Yisrael vis-a-vis Rosh Hashana, this is what we actually said: They should continue to act in accordance with the practices of the earlier generations and shouldn't change from the practices of their forebears who rest in Eden." These are the words of the Gaon, z"l. In any case, we can derive from this that those who lived in Eretz Yisrael only kept one day, whether Rosh Hashana or any other holiday. **Sefer Maor HaKatan, Rav Zerachiah HaLevi**

(2) וזה שאמר רבינו הגאון ואל ישנו ממנהג אבותיהם נ"ע וכן כתב ר"ח ז"ל ואשר אמרו בעבור בני ארץ ישראל בדורות שלפנינו אינה טענה לפי שגלינו גלות שלמה ובעונותינו לא נשאר בארץ ישראל בימים ההם אלא מעטים ואינן בני תורה בנדנוד אחר נדנוד וטלטול אחר טלטול והוחלף להם בשאר ימים. מלחמת ד' להרמב"ן

The statement of Rabbainu HaGaon that [those who live in Eretz Yisrael] shouldn't change from the practices of their deceased forebears and a similar written statement of Rabbainu Chananel, z"l, and that which they stated in reference to the practice of those who lived in Eretz Yisrael in the previous generations, [which runs counter to the opinion of Rabbainu Yitzchak Alfasi (Rif)], is not a persuasive argument. This is because we have endured a terrible *galus* (exile) and, due to our sins, the only few who remained in Eretz Yisrael were not *Bnai Torah* (Torah scholars). Due to the constant and repeated exiles they confused Rosh Hashanah with the other holidays, [where only one day is kept]. **Milchamas Hashem, Ramban**

C.

(1) שענין הטמאה והטהרה זולתי ענין האסור והמותר אצל הרבנים וזהו מנהגנו המפורסם בכל ארצותינו ובכל צרפת והוא דין התלמוד ועליו מצינו בני ארץ ישראל כלם בעת שהיינו ביניהם אבל אנשי מצרים מצינו אותם בזה נוטים לדברי מינים והולכים אחרי סדור (נשים) הקראים. אגרת מהרמב"ם אל מר יוסף אבן ג'אבר

To those who are committed to following the traditional rabbinic interpretation [Rabbanim], the state of *tumah* and *taharah* [associated with a *nidah*, a menstruant woman,] only impacts matters of forbidden or permissible [interpersonal marital relations]. This is the well known common custom in all of our lands (Spain) and in all of France and is based upon Talmudic law. In addition, all of those who lived in Eretz Yisrael, at the time I lived amongst them, followed this custom. Amongst those who live in Egypt, on the other hand, there are those who conduct themselves like heretics, as they are following the guidelines of the Karaites. **Letter from Rambam to Mar Yosef ibn Jabar**

(2) ומעשה רב, שבני ארץ ישראל כלם זהירים במצוה זו [של תפילין] ובסדר התורה איש מאיש. אגרת מהרמב"ם אל רב יונתן הכהן מלוניל

One can surely rely on a ruling that is implemented. [A prime example of this is] the order of the *parshias of tefilin* as is practiced in *Eretz Yisrael*, which is arranged in the same way as they are arranged in the Torah, and is based upon a tradition that has been passed on from generation to generation. **Letter of Rambam to Rav Yonason HaKohen of Luniel**

(3) ראיתי בא"י מרחיקין כתיבת ספרי תורה באחד ממיני הדיו נקרא בערבי חיב"ר אלא בדיו ממש, ומי שהורה להם בכך אינו אצלי אלא טועה הרבה מאוד שאומר שספרי תורה הכתובים באלחיב"ר פסולות מפני שאינם נמחקות. פירוש המשניות להרמב"ם סוטה ב:ד

[When I was] in Eretz Yisrael, I saw how the scribes refuse to use the ink which is called in Arabic, *Hibar*. They only use true *dio* (the original ink). In my opinion, the one who made such a ruling, made an egregious error. He based it upon the assumption that since *al Hibar* cannot be erased it must be invalid. [Such an ink is invalid only when writing a *Megilas Sotah* but not when writing a *Sefer Torah*.] **Commentary of Rambam to the Mishna, Sota 2:4**

(4) וכבר ראיתי בא"י אנשים נקראין חברים, ובמקומות אחרים יש מי שנקרא ראש ישיבה ואפי' בר בי רב דחד יומא ליתיה. פירוש המשניות להרמב"ם בכורות ד:ד

I have seen men in Eretz Yisrael with the title *Haverim* (Rabbinic Colleagues). In other places I have seen someone who is called *Rosh Yeshiva*. These people don't even qualify to be called a student who studied for a day. **Commentary of Rambam to the Mishna, Bechoros 4:4**

(5) זאת הגזוזטרא רשות היחיד גמורה והיתה יוצאת על רשות הרבים כמו בניני הצרפתים שבונים בזמננו זה בארץ ישראל. פירוש המשניות להרמב"ם עירובין ז:ד

This balcony is considered to be a true *reshus hayachid* (a private domain) and is designed to extend over the *reshus harabbim*, public domain, just like the buildings of the Franks (Crusaders) who build in such a manner in Eretz Yisrael. **Commentary of Rambam to the Mishna, Eiruvim 7:4**

(6) רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יהושע, מיום שחרב בית המקדש, אין יום שאין בו קללה, ולא ירד הטל לברכה, ונטל טעם הפרות. רבי יוסי אומר, אף נטל שמן הפרות: טעם: הנאה, ושומן: ידוע, ר"ל בזה פירות ארץ ישראל וכן אנו מוצאים אותם היום בעונות: סוטה ט:יב

Rabban Shimon b. Gamliel says: Rabbi Yehoshua testified that from the day that the Temple was destroyed, there is no day without a curse, the dew has not descended for a blessing and the flavor has departed from the fruits. Rabbi Yosei says: The fatness was also removed from the fruits. "Flavor" is referring to pleasure. Fatness its definition is well known. The Mishna is referring to the fruits of Eretz Yisrael. And so the current situation due to [our] sins. Commentary of Rambam to the Mishna, Sota 9:12

D.

(1) בליל אחד בשבת, בארבעה ימים לירח אייר, נכנסתי לים, וביום שבת עשירי לאייר שנת [ארבעת אלפים ותשע מאות] חמש ועשרים [ליצירה], עמד עלינו נחשול שבים לטובענו והיה זעף גדול בים, ונדרתי עלי ששני הימים האלה אצום בהם ואנהוג בהם תענית צבור שלם, אני ואנשי ביתי וכל הנלוים עלי, ואצוה על בני לעשות כן עד סוף הדורות שיצאו מאיתם, ויתנו צדקה כפי כחם, ומנדרי שאהא אני יושב לבדי בעשירי באייר לא אראה אדם, אלא מתפלל וקורא כל היום בני לבין עצמי, וכשם שלא מצאתי בים אותו היום אלא הקב"ה כך לא אראה אדם ולא אשב עמו אלא אם כן נאנסתי. וליל אחד בשבת, שלשה ימים לירח סיון, יצאתי מן הים בשלו' ובאתי לעכו ונצלתי מן השמד, והגענו לארץ ישראל, ויום זה נדרתי שיהא יום ששון ושמחה ומשתה ומתנות לאביונים אני וביתי עד סוף כל הדורות. וביום שלישי בשבת, ארבעה ימים לירח מרחשון, שנת שש[ה] ועשרים ליצירה, יצאנו מעכו לעלות לירושלים תחת סכנה, ונכנסתי לבית הגדול והקדוש והתפללתי ביום חמישי וימים לירח מרחשון. ובאחד בשבת, ט' בחודש, יצאתי מירושלים לחברון לנשק קברי אבותי במערה, ואותו יום עמדתי במערה והתפללתי, שבח לא-ל יתברך על הכל, ושני הימים האלו, שהם ששי ותשיעי במרחשון, נדרתי שיהיה לי כמו יום טוב ותפלה ושמחה בד' ואכילה ושתייה, אלקים

יעזרני על הכל ויקוים בי נדרי לד' אשלם אמן. וכשם שזכיתי להתפלל בה בחורבנה, כך אראה אני וכל ישראל בנחמתה מהרה אמן. אגרת מהרמב"ם אל ר' יפת ב"ר אליהו הדיין בעכו אשר מובא בספר החרדים פרק ס"ה ועוד כתבי ידות

On the night of the first day of the week (Saturday night), on the fourth of the month of Iyar, I began my voyage on the Mediterranean Sea. On Shabbos, the tenth of Iyar, the [4,9]25th year [of creation], a giant wave came and was about to sink our ship and the sea was very turbulent. I made a vow, then, that I would fast those two days and would follow all of the strictures that apply to a genuine public fast. This would apply to myself as well as to the members of my household and all of the extended household and I commanded my son to do so, he and all of his descendants for ever and that they should give *tzedakah* (charity) on that day to the extent of their ability. Part of my vow was that I would sit in solitude on the tenth of Iyar and just pray and study the entire day all by myself. Just as on that day, when I was all alone with the exception of the Holy One, blessed be He, so too, [I made a vow that] I won't see any person and won't sit with anyone else, except in an emergency situation. On the night of the first day of the week (Saturday night), on the third of the month of Sivan, I disembarked at Acco (Acre) and I was [finally] saved from the *shemad* (forced conversion) and we reached *Eretz Yisrael*. On that day I made a vow that I would commemorate that day as a day of joy and happiness, festivities (lit. drinking) and gifts to the poor, I and my household for all generations. On the third day of the week (Tuesday), the fourth of Marcheshvan, [49]26 from creation, we left Acco to go up to Jerusalem, which was fraught with danger. I entered the great and holy House and prayed there on the fifth day (Thursday), on the sixth of Marcheshvan. On the first of the week (Sunday), on the ninth of Marcheshvan, I left Jerusalem to go to Chevron, to kiss the graves of my forefathers in the cave (catacomb). That day I stood by in the cave and prayed and gave praise to the Al-mighty, may He be blessed, for everything. Those two days, the sixth and the ninth of Marcheshvan, I made a vow that they should be a holiday with prayer and [an outpouring of] joy to Hashem with eating and drinking. May Hashem continue to help me in all of my endeavors and may the verse (Psalms 116:18), "I will satisfy my vows," be fulfilled through me. Amen. Just as I merited to pray there in its ruined state, so too may I, and all of Israel, speedily merit to see its consolation. Amen. **Letter from Rambam to Rav Yefes b. R. Eliyahu, a Rabbinic Judge in Acco, quoted in Sefer Charaidim, Chapter 65, and in archival sources**

(2) . . . שאני והוא (אחיו דוד) ואבא מרי זצ"ל ואתה (ר' יפת) ארבעתנו הלכנו בבית ד' ברגש . . . ולכתנו יחד במדברים וביערות אחרי ד' לא אנשה. אגרת מהרמב"ם אל ר' יפת ב"ר אליהו הדיין בעכו .

. . . Myself, [my brother,] my father, of blessed memories, and you (R. Yefes), all four of us, went to the House of Hashem in trembling . . . and we traveled together seeking Hashem, in deserts and forests. I will not forget this. **Letter from Rambam to Rav Yefes b. R. Eliyahu, a Rabbinic Judge in Acco**